

NOTAT

J.nr. SN 2001-401-1492
Ref. LAR
Den 25. august 2005

Oversigt over EU-klagesager om fuglebeskyttelses- og habitatdirektiverne, hvor Europa-Kommissionen har henvendt sig til de danske myndigheder

Nedenstående oversigt rummer en beskrivelse af de sager, hvor Europa-Kommissionen har anmodet de danske myndigheder om oplysninger eller bemærkninger til klager over den danske gennemførelse af fuglebeskyttelsesdirektivet (79/409/EØF) eller habitatdirektivet (92/43/EØF).

Der kan være klager, som ikke er kommet de danske myndighed til kendskab, fordi Kommissionen har valgt selv at besvare klagerne uden at kontakte de danske myndigheder. Kommissionen oplyser ikke (med en enkelt undtagelse) klagerens identitet. De fremgår således heller ikke af nedenstående oversigt, selv om de måtte være kendt for de danske myndigheder.

1991: Klager over den faste forbindelse over Øresund

Kommissionen påtalte på baggrund af en række klager, at den planlagte faste forbindelse ville passere gennem 2 fuglebeskyttelsesområder (Saltholm og Vestamager), og at dette kunne være i strid med direktivet. Efter korrespondence med de danske myndigheder, som bl.a. tilkendegav at ville foretage foranstaltninger til gavn for fuglelivet i de berørte områder, frafaldt Kommissionen sagen.

1998: Klage over anlæg af forlængelsen af Hillerød-motorvejen

Kommissionen anmodede om information om vejanlægget og bemærkninger til klage over, at anlægget ville beskadige og ødelægge yngle- og rasteområder for bl.a. løgfrø i strid med habitatdirektivets artikel 12, stk. 1 d. De danske myndigheder redegjorde i svaret for, at habitatdirektivet ikke var trådt i kraft, da den pågældende vejstrækning blev planlagt og vedtaget. Direktivets bestemmelser kunne således ikke finde anvendelse.

1998: Klage vedrørende omløb for Gudenåen ved Tangeværket

Kommissionen havde modtaget en klage over, at laksen ikke kunne passere Tangeværket og nå frem til ynglepladserne i den øvre del af Gudenåen, der var foreslået udpeget som habitatområde. Skov- og Naturstyrelsen havde oprindeligt optaget laksen på områdets udpegningsgrundlag, men efterfølgende konstateret, at der opstrøms Tangeværket kun fandtes udsatte laks af udenlandsk oprindelse og ikke en selvreproducerede laksestamme. De danske myndigheder redegjorde for, at spørgsmål om passage ved Tangeværket, hvor åen ikke er udpeget som habitatområde, hidtil har været behandlet uafhængigt af habitatudpegningen,. Der blev endvidere redegjort for den danske udpegning af habitatområder for laks, herunder fastholdt at laks ikke kunne indgå i udpegningsgrundlaget for området opstrøms værket. Passageproblemerne ved værket var således efter de danske myndigheders opfattelse ikke i strid med habitatdirektivet.

1999: Klage over dansk handlingsplan vedr. bifangst af marsvin

Kommissionen anmodede om kommentarer til en klage til Kommissionen fra Det Grønne Kontaktudvalg. Kontaktudvalget havde anmodet Kommissionen om at vurdere, om den danske handlingsplan for reduktion af bifangst af marsvin levede op til habitatdirektivets krav.

De danske myndigheder tilkendegav overfor Kommissionen, at utilsigtet bifangst af marsvin anses som et forvaltningsmæssigt, dyreværns- og etisk problem, som i væsentlig grad skal løses gennem tiltag i fiskeriforvaltningen. Svaret gør rede for målet med planen og for de forsknings- og overvågningsinitiativer, der blev iværksat. Kommissionen skrev efterfølgende den 6. juni 2000 til Det

Grønne Kontaktudvalg, at Danmark efter det oplyste lever op til forpligtelserne i habitatdirektivet, og at kommissionen ikke finder anledning til at forfølge sagen yderligere.

Danmark har efterfølgende arbejdet for en fælles EU-politik mod bifangst af marsvin. I 2004 vedtog EU en forordning med krav om akustiske alarmer (pingere) på fiskenet i bestemte områder, forbud mod brug af drivgarn i Østersøen fra 2008 og krav om overvågning evt. problemer med bifangst af hvaler.

2000: Klage over planer om vindmøller ved Stignæs

Der var indgivet klage over planer om at opstille 2 vindmøller i et erhvervsområde ved Stignæs. I svaret på Kommissionens henvendelse oplyste de danske myndigheder, at der ikke var givet tilladelse til projektet. På klagetidspunktet havde Vestsjællands amt besluttet, at projektet var VVM-pligtigt. Amt og kommune havde på klagetidspunktet henlagt planen, da bygherre havde tilkendegivet ikke at ville udnytte en eventuel tilladelse.

2000: Klage over vejbyggeri i Uldum Kær, Vejle Amt.

Kommissionen havde modtaget en klage over en utilstrækkelig VVM og konsekvensvurdering for det internationale naturbeskyttelsesområde Uldum Kær i forbindelse med etablering af en motortrafikvej (Diagonalvejen) gennem et hjørne af området. De danske myndigheder redegjorde for sagen, herunder at det var vurderet at vejanlægget ikke ville medføre negative konsekvenser for arter eller naturtyper. De gennemførte miljø- og konsekvensvurderinger blev sendt til Kommissionen.

2000: Klage over planer om containerhavn ved Stignæs og sandindvinding til havneprojektet (se også nedenfor under 2005).

Kommissionen havde modtaget en klage over Vestsjællands Amts forslag til regionplantillæg for etablering af en dybvandshavn ("Baltic Gate") ved Stignæs. Forslaget var ved Kommissionens henvendelse til de danske myndigheder ikke endeligt vedtaget, da klagen indgik. Kommissionen fik tilsendt VVM-redegørelser, hvoraf fremgik, at fuglelivet i området ikke ville blive påvirket af anlægget eller driften.

På tidspunktet for Kommissionens henvendelse var heller ikke sagen om sandindvinding til havnen endeligt afgjort. Der var udarbejdet en VVM-redegørelse, som viste, at indvindingen ikke vurderedes at ville få en mærkbar negativ effekt for arter eller naturtyper.

2000: Klage over byggeri i Nordjylland

Kommissionen henvendte sig på grundlag af en klage over etablering af et naturcenter på dæmningen ved Bygholm Vejle, der sammen med de øvrige vejler i Thy er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde. Der blev bl.a. klaget over, at der ikke var foretaget de fornødne vurderinger af byggeriets konsekvenser for arter eller naturtyper. De danske myndigheder orienterede Kommissionen om, at de fornødne vurderinger var foretaget, om end de ikke fremgik direkte af amtets afgørelse i sagen.

2001: Klage over mangelfuld udpegning af fuglebeskyttelsesområder på havet

Kommissionen havde modtaget en klage over, at vigtige fugleområder på havet ikke var udpeget som fuglebeskyttelsesområder. De danske myndigheder tilkendegav over Kommissionen, at Danmark i forvejen havde udpeget betydelige områder på havet, at der ikke er krav om at udpege samtlige områder med forekomst af fugle, at områderne på det foreliggende grundlag vanskeligt lod sig afgrænse og at Danmark ikke havde planer om at udpege yderligere fuglebeskyttelsesområder.

Klagen førte til, at Kommissionen i marts 2002 sendte en åbningsskrivelse til Danmark for overtrædelse af fuglebeskyttelsesdirektivets krav om at udpege fuglebeskyttelsesområder på havet. Danmark supplerede på baggrund heraf udpegningen af fuglebeskyttelsesområder i Kattegat (ved Læsø og Anholt samt i Aalborg Bugt) og i det ydre Vadehav. FMPU er efter normal procedure orienteret om Danmarks svar på åbningsskrivelsen og i øvrigt orienteret om den supplerende udpegning.

2002: Klage over planer om etablering af oplevelsescenter på Møn

Kommissionen havde modtaget en klage over planer om at etablere et oplevelsescenter på Møns Klint (GeoCenter Møn). De danske myndigheder oplyste Kommissionen om, at henvendelsen fra Kommissionen blev sendt på et tidspunkt, hvor der ikke var truffet formelle afgørelser om centret, og at der da ikke var grundlag for at tage stilling til eventuelle uoverensstemmelser med habitatdirektivet.

2002: Klage over forvaltning af fuglebeskyttelsesområdet i Tøndermarsken

Kommissionen havde modtaget en klage over, at de danske myndigheder ikke havde grebet ind overfor den kraftige tilbagegang i antallet af ynglefugle i Tøndermarsken. De danske myndigheder redegjorde for den hidtidige indsats for naturforholdene i området, bl.a. beskyttelsen af Margrethekog, Tøndermarskloven og udlæg af området som særligt følsomme landbrugsområder med henblik på at indgå aftaler om naturvenlig drift. De danske myndigheder tilkendegav at ville gøre en seriøs og effektiv indsats for at vende den negative udvikling.

Klagen og Danmarks svar førte efterfølgende til, at Kommissionen i 2003 sendte en åbningskrivelse for mangelfuld gennemførelse af fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet i Tøndermarsken. Danmark henviste i sit svar dels til at der var indgået aftaler om natur- og miljøvenlig drift på yderligere arealer i området, dels til den omfattende ændring af lovgivningen, som var på vej i forbindelse med forslag til miljømålslov, ny skovlov og revideret naturbeskyttelseslov, og som ville skabe det nødvendige grundlag for en evt. senere indsats. FMPU er efter normal procedure orienteret om Danmarks svar på åbningskrivelsen.

2003: Klage over planer om byggeprojekt i Fredensborg-Humlebæk Kommune

Kommissionen anmodede om de danske myndigheders oplysninger og bemærkninger til en klage over, at et byggeprojekt (en lokalplan) vil påvirke yngleområder for arter omfattet af habitatdirektivets artikel 12 (spidssnudet frø og flagermus). De danske myndigheder redegjorde for den danske gennemførelse af artikel 12, og vil vurdere, om der skulle være behov for at supplere eller præcisere de danske regler på baggrund af bl.a. rapporten fra en EU-arbejdsgruppe om artikel 12. Om den konkrete sag oplystes, at Naturklagenævnet i sin behandling af klage over kommunens lokalplan for området havde vurderet, at kommunen havde varetaget sin forpligtelser efter habitatdirektivets artikel 12, og at lokalplanen ikke kan antages at ville beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for beskyttede arter.

2003: Klage over planer for vejprojekt i Vejle Kommune

Kommissionen havde modtaget en klage over, at en planlagt motortrafikvej (Borgmestervejen) mellem Vinding og Ødsted i Vejle Kommune dels vil kunne påvirke et habitatområde ved Højen Bæk, dels påvirke yngleområder for generelt beskyttede arter omfattet af direktivets artikel 12. De danske myndigheder orienterede Kommissionen om, at der ikke var truffet endelig afgørelse om projektet, der var i offentlig høring på tidspunktet for Kommissionens henvendelse. Det oplystes endvidere, at efter den foreliggende VVM-redegørelse vil habitatområdet ikke blive påvirket, ligesom det vurderes, at de nuværende bestande af arter omfattet af artikel 12 vil kunne opretholdes med de påtænkte fanuapassager m.v.

2004: Klage over tab af næringsalte fra udvidelse af svineproduktionen

Kommissionen anmodede på baggrund af en klage over den danske administration af ansøgninger om udvidelse og etablering af husdyrbrug om en redegørelse for det danske system til beskyttelse af de internationale naturbeskyttelsesområder, herunder om forvaltningsplaner og overvågning. Kommissionen anmodede samtidig om en redegørelse for, hvordan administrationen (efter VVM-reglerne) sikrede inddragelse af de kumulative miljømæssige effekter. De danske myndigheder tilkendegav i sin redegørelse, at det danske system til godkendelse af husdyrbrug lever op til de internationale forpligtelser, herunder til kravene om konsekvensvurdering og fremtidig forvaltning af internationale naturbeskyttelsesområder.

2004: Klage over byudvikling i Farum Kommune (Rørmosegård)

Kommissionen stillede spørgsmål i anledning af en konkret klage over, at Farum Kommunes håndtering af en konkret lokalplans sag skulle være i strid med den generelle beskyttelse af arter, som er optaget på habitatdirektivets artikel 12 (stor vandsalamander og spidssnudet frø). De danske myndigheder redegjorde for, at kommunen i forbindelse med sin lokalplanlægnings havde taget så vidtrækkende hensyn til arterne, at habitatdirektivets krav måtte vurderes imødekommet, hvilket Naturklagenævnet også bedømte i sin stadfæstelse af kommunens vedtagne lokalplan.

2004: Klage over råstofindvinding ved Skagens Gren

Kommissionen stillede på baggrund af en klage spørgsmål om en tilladelse til sandindvinding på havet i det internationale naturbeskyttelsesområde Skagens Gren til brug for kystsikring ved Skagen. De danske myndigheder redegjorde for, at den pågældende sandindvinding har pågået i en årrække i et område udenfor habitatområdet. Ved revision af habitatområde-udpegningen i 2003 blev habitatområdet udvidet til at følge grænsen for den verserende fredningssag, og som bl.a. omfatter området med sandindvinding. Den eventuelle effekt af indvindingen på ca. 60.000 m³ sand blev vurderet at være helt uvæsentlig i lyset af den massive materialetransport på over 1 mio m³, som foregår langs stranden. Spørgsmålet om eventuelle alternative kystsikringsmetoder som alternativ til sandindvindingen var derfor ikke aktuelt.

Kommissionen fulgte i april 2005 op på det danske svar med yderligere en række spørgsmål i sagen, hvortil de danske myndigheder igen henviste til, at sandindvindingen ikke vurderes at have negativ effekt.

2005: Klage over containerhavn og industriområde ved Stignæs m.m.

Kommissionen har i juli 2005 stillet en række supplerende spørgsmål på baggrund af yderligere klager vedrørende containerhavnen og industriområdet ved Stignæs. Kommissionens henvendelse vedrører særligt spørgsmålet om konsekvensvurderinger af visse industriprojekter samt havneprojektet i medfør af VVM-, fugle- og habitatdirektivet. Endvidere indgår spørgsmål om afgrænsningen af Natura 2000-områderne. Henvendelsen er endnu ikke besvaret.